

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qualificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quaestio 1. De qua vnitate Dei potissimùm habe[n]dus nobis sermo est in
præse[n]te quaestione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

Propositio 3.

126 **S**implicitas latè, & improprie sumpta pro physica incomplebitate per aliud quidpiam iuxta dicta quæst. 7. n. 78. ita est propria Dei, vt nulli omnino creaturæ conuenire possit.

Quia Deus est eas incomplebitate per aliud quidpiam physice à se distinctum, prout supra q. 7. & 8. probatum est; & nulla est possibilis creatura, quæ non sit ens per aliud quidpiam physice à se distinctum complebitate aut mediâ vnione vnus cum altero, aut mediâ receptione alterius in altero, aut mediâ vtraque, vt iam ostendo.

127 **E**t enim nulla est creatura possibilis, quæ non sit aut substantia, aut accidens, hoc est, aut ens in se, aut ens in alio, vt constat. Si est accidens, eo ipso erit ens ens, atque adeo ens perfectibile, complebitate aliquo modo in suo esse per aliud ens, scilicet mediâ receptione physice in illo, aut mediâ vnione inhærenti cum illo, aut mediâ vtrâque iuxta dicta de naturâ accidentis supra quæst. 7. num. 88. Si verò est substantia, eo ipso erit etiam perfectibilis atque adeo complebitate saltem obedientialiter, siue supernaturaliter per aliud quidpiam physice in se receptum, aut aliquo modo sibi physice vnitum. Cum enim nulla substantia creata possit in se præcontinere tum formaliter, tum eminenter omnem excogitabilem perfectionem ab omni penitus imperfectione depuram, vt præcontinet sola substantia increata Dei; nulla est possibilis substantia creata, quæ per aliud quidpiam à se distinctum non sit intrinsecè complebitate aliquo modo aut in melius, aut in deterius. Etenim omnis substantia possibilis aut est incompleta in ratione naturæ; & sic non potest non esse complebitate per aliam substantiam pariter incompletam vel eiusdem, vel diuersæ speciei cum illâ; aut est incompleta in ratione subsistentis, licet in ratione naturæ completa sit; & sic per substantiam superadditam erit complebitate, prout constat ex doctrinâ traditâ, aut tactâ supra quæst. 8. aut denique tam in ratione subsistentis, quam in ratione naturæ completa est; & sic per accidentia aliqua intrinsecè superaddita vel consentanea sibi, vel dissentanea, supernaturaliter saltem, non potest non esse complebitate, eo ipso quod creatura est, & consequenter non omnimodis infinite perfecta, sicuti est Deus, iuxta rationem factam; multatque subinde vacuitates per accidentia sibi adiuncta implebitate habens.

128 **E**t quidem omne ens indifferens ad existendum in diuersis locis necessariò debet esse complebitate per superadditas vbiaciones, seu præsentias locales tanquam per accidentia intrinseca sibi, vt constat ex doctrinâ statutâ supra disp. 1. Et omne ens indifferens ad existendum in diuersis temporibus necessariò debet esse complebitate per durationes superadditas tanquam per accidentia sibi intrinseca, vt constat ex dictis etiam supra disp. 8. Et omne ens producibile à diuersis causis necessariò debet esse complebitate per actionem aliquam superadditam sibi inhærentem tanquam per quoddam accidens intrinsecum sibi, vt ostendam suo loco. Constat autem pleraque entia possibilia ad aliquod saltem horum trium generum spectare. Quod sententia suapte essentia affixa determinato loco per superadditam præsentiam sint in alio loco collocabilia diuinitus, prout disp. 5. q. 15.

opinari sumus. Et entia perse absque interiectione actione à determinatâ causâ pendentia, per aliam actionem superadditam possint diuinitus ab aliâ causâ, aut ab eadem insuper dependere, vt fortasse possibile est, de quo alibi. Constat, nullum omnino esse ens possibile quod per superadditam præsentiam, aut etiam per superadditam actionem tanquam per accidens sibi intrinsecum non sit complebitate saltem diuinitus. Quia nullum in datâ hypothesi possibile est, quod superadditam præsentiam, aut etiam superadditam actionem tanquam accidens sibi intrinsecum diuinitus saltem nequeat subire.

129 **E**x quibus omnibus apparet, qualiter simplicitas diuina tum strictè accepta, tum latè sumpta ita sit propria Dei, vt nulli possit creaturæ communicari.

DISPUTATIO XII.

De vnitatè Dei.

Non præmitto vniuersaliorem disputationem de vnitatè rerum in genere. Quia de hac abundè egi in Pharo Scient. disp. 17. Vnde ab vnoquoque petenda sunt, quæcumque hic videantur desiderari. Tamen non possum non ego multa inde tracta summarim saltem commemorare, prout ad materiam præsentis disputationis exactius enucleandam aut necessarium, aut vtile visum fuerit.

QVAESTIO I.

De qua vnitatè Dei potissimum habendus nobis sermo est in præsentè disputatione.

PRO resolutione suppono primò, Deum bifariam posse dici vnum. Primò; quia est ens in se indiuisum, siue indistinctum in plura. Secundò; quia est ens vnicum, siue solum in sua Deitatis specie. Et prior quidem vnitatis omnibus, & singulis entibus singulariter sumptis conuenit; omnibusque proinde entibus ita sumptis communis est. Ob idque passio entis dicitur esse; & vnitatis transcendentalis vocari solet. Posterior verò, quæ distinctionis gratiâ vnitatis solitudinis, siue vnicitatis dici poterit, non omnibus conuenit entibus, sed quibusdam dumtaxat. Quia non omnia, sed quædam dumtaxat sunt sola, siue vnica in sua specie. Idque aut in statu existentis tantum, aut etiam in statu possibilitatis. Sic Sol in statu existentis solus, siue vnicus, atque adeo vnus vnitatis solitudinis est; quia ipse est existens, & nullus alius Sol est existens. Sic item Luna, sic Mundus totus. Quia nec plures Lunæ, nec plures Mundi sunt existentes. Sic etiam Deus vnitatis solitudinis vnus, atque adeo vnicus est, non solum in statu existentis; quia, præter ipsum, nullus alius Deus existit; sed etiam in statu possibilitatis; quia, præter ipsum, nullus alius Deus est possibilis. Vtrum autem sit possibilis creatura aliqua similem vnitatem habens; quæ videlicet etiam in statu possibilitatis vnica sit; ita, vt

nulla alia sit possibilis eiusdem essentia, siue speciē, ex dicendis q. 6. constabit.

3. Suppono secundò ex dictis latius in Pharo Scient. disp. 17. citatà q. 1. vnum transcendentali-
ter sumptum sic ex Arist. definiri. *Est ens indivi-
sum in se.* Hoc est, indistinctum in plura talia,
quale ipsum est, quā ratione dicitur vnum. Ita-
que illud ens est vnum homo, quod est indistin-
ctum in plures homines; & illud vnum animal,
quod est indistinctum in plura animalia; & illud
vnum Socrates, quod est indistinctum in plures
Socrates; & illud vnum membrum, vel vna pars,
vel etiam vna multitudo, vnum numerus, vnum
populus, vnum exercitus, quod est indistinctum
in plura membra, vel in plures partes, vel etiam
in plures multitudines, plures numeros, plures
populos, plures exercitus eiusdem omnino ratio-
nis. Ex quo patet, vnitatem transcendentalem
sumptam formaliter (fundamentaliter enim sum-
pta nihil prorsus differt ab ente vno, sed idem
realiter est cum illo) in indistinctioe consistere,
excludente distinctionem, non quidem entis ab
alio, aut à se, sed entis in se, hoc est in plura
talia omnino, quale ipsum est. Et quoniam om-
nis distinctio in positivam, & negativam diuiden-
da venit; quarum prima in actu positivo consistit,
quo vtrumvis ex extremis distinctis ab altero di-
stingui dicitur; secunda verò in negatione identi-
tatis ipsorum extremorum. Si indistinctio, in
qua consistit vnitatis, positivam excludat distin-
ctionem entis in se, negatio quædam erit ex suo
conceptu æquivalenter quidem vera respectu nos-
tri, sed formaliter ficta. Si verò excludat nega-
tivam distinctionem entis in se, formalitas qua-
dam positiva erit concepta à nobis per modum
negationis sui contradictoriæ; atque adeò ferens
etiam secum ex conceptu suo negationem quam-
dam rationis non fictam, sed suppositivam. Quæ
omnia loco citato fusiùs exposita, & clariùs ex-
plicata videntur; ne nos iam ibi actum
agamus.

4. Modò ex his colligitur primò, vnitatem
quæ transcendentalis, & passio entis appellatur,
& vnitatem, quæ numerica, & principium num-
meri dici solet, eatenus solum differre, quatenus
secunda supra primam addit respectum mensuræ
ad mensuratum, & partis ad totum. Numerus
quippe vnitatis, seu potius vno mensuratur; ex
pluribusque vnitatibus, seu potius ex pluribus vnis
compositus est.

5. Secundò colligitur, inter prædicata, quæ
passiones entis dicuntur, priorem esse ratione nos-
trâ distinctionem, quàm vnitatem, quæ priori-
tate id, quod negatur, prius est conceptione
nostrâ negatione per quam negatur; siquidem
vnitas negationem distinctionis præfert in suo
conceptu, prout dictum est.

6. Tertio colligitur, vnum transcendentale, &
multa quodam modo contradictoriè, & quodam
modo contrariè opponi. Sumpta enim formaliter
oppositionem contradictoriam negationis, &
rei negatæ secum ferunt; siquidem vnitas nega-
tio quædam est, ut diximus, distinctionis entis
in plura; & multitudo constituens multa in ipsâ
distinctione in plura consistit. Multa enim forma-
liter sunt ea, quæ in se, siue inter se distinc-
tionem habent. Sumpta verò fundamentaliter ex-
trema ista eatenus contrariè opponuntur, qua-
tenus, cum ambo sint positiva, & xipote omni-
no indistincta realiter ab ente, quod est vnum,
& ab entibus, quæ sunt multa, prorsus repu-

gnat, quòd vnum, prout est vnum, sit multa,
& quòd multa, prout sunt multa, sint vnum.

7. Quarto colligitur, vnitatem transcendentalem
eatenus communem esse vnitati, quæ consti-
tuitur vniuersale, & vnitati quæ constituitur singu-
lare, seu indiuiduum, quatenus vtraque est indi-
stinctio entis in se. Nisi quòd prima rationis ran-
tium; secunda verò realis vnitas est. Per primam
quæ vnum constituitur multis commune commu-
nitate logicâ, atque ita logicè communicabile
multis, ac veluti in ipsâ partibile. Per secundam
verò constituitur vnum nec multis commune, nec
partibile in ipsâ logicè; quo iure dicitur indi-
uiduum. Porro vnitas, quæ ponitur passio entis
omnino realis sola vnitas constituitur indiuiduo-
rum, seu singularium est: quia à parte rei nullum
datur ens vnum, quod non sit ens singulare, seu
indiuiduum. Et quatenus tam vnitas vniuersalis,
quàm vnitas singularis eatenus posset dici numeri-
ca, quatenus tam conceptus vniuersales, quàm
singulares sub numerum cadere possunt; vsu ta-
men increbruit, ut sola vnitas singularis numeri-
ca dicatur; propterea fortasse, quòd differentia
propria, & vltima omnium omnino singularium
distinctio mota ipsorum est; per quam forma-
liter constituitur multitudo, atque adeò nume-
rus. Ob idque differentia numerica vnice nun-
cupatur: cum tamen differentia vniuersalium aut
specificarum, aut genericarum nuncupetur. De quibus
omnibus plura sunt dicta in Pharo Scient. disp.
17. citatâ. Vbi cætera ad vnitatem transcenden-
talem; ad multitudinemque oppositam attinen-
tia videntur.

8. Suppono tertio, vnitatem solitudinis supra
vnitatem transcendentalem in ente, quod ab illâ
dicitur vnicum, siue solum, addere negationem
omnium aliorum eorum eiusdem essentia, seu
speciei; speciei, inquam, vel atomæ, vel subal-
ternæ. Ab eo enim dicitur vnum quodque ens vni-
cum, siue solum in sua specie vel atomâ, vel sub-
alternâ, quòd nullum est aliud præter ipsum talis
speciei; idque aut in statu existentia tantum, aut
etiam in statu possibilitatis. Cum hoc tamen
discrimine, quòd negatio excludens ab statu exi-
stentiali cætera entia eiusdem speciei vel atomæ,
vel subalternæ, præter vnicum, vera negatio,
seu veritas negatiua est; siue entis negata sint pos-
sibilia, siue impossibilia. Negatio verò excludens
ab statu possibilitatis cætera entia eiusdem speciei
vel atomæ, vel subalternæ, præter vnicum, no-
stro dumtaxat modo concipiendi est negatio eor-
um possibilitatem excludens, re tamen ipsâ ve-
ritas positiva est in positiva ipsorum impossibili-
tate consistens. Nam ab statu quidam nullum
ens potest per veram negationem excludi, sicut
ab statu existentiali excludi potest, sipeque exclu-
ditur iuxta doctrinam generalem à nobis statutam
in Pharo Scient. disp. 9. q. 3. & 4. & disp. 10. q. 4.
Dico autem, vnitatem solitudinis, à qua eadē
quoduis ens vnicum, siue solum, addere negatio-
nem cæterorum eiusdem speciei vel atomæ, vel
subalternæ modo explicato. Quia in qualibet
specie potest esse aliquod ens vnicum, seu solum;
siue ea sit infima omnium, proximaque indiuiduis
in serie prædicamentali, quæ dicitur atomâ; siue
ea sit superior infimâ, atque adeò vel intermedia,
vel etiam suprema, quæ omnes nomine subalter-
næ veniunt comprehendendæ. V. g. si Deus nul-
lum aliud viuens corporeum produxisset, præter
vnicum hominem, in rerum naturâ existeret ens,
quòd non tantum esset vnicus homo in specie ato-
mâ

ma hominis, sed etiam esset vnicum animal, & vnicum viuens corporeum in speciebus subalternis animalis, & viuents corporei. Et Deus quidem antequam vllam creaturam crearet non solum existeret vnicus in sua infima specie Deitatis, sed etiam in omnibus alijs tam Intermedijs, quam supremis, in quibus cum ceteris entibus logicè conuenire potest. Sicque tunc non tantum existeret in rerum naturà vnicus Deus, sed etiam vnicum intellectiuum, vnicum volitiuum, vnicum viuens, vnica substantia, vnicus spiritus, vnicum ens, vnicum bonum, vnicum verum, &c.

9 Mis positus, certissimum est, datà etiam hypothesi, quòd existerent plures Dij, adhuc vnumquemque eorum fors vnum vnitate transcendentali; tamen non foret vnus vnitate solitudinis: quia vnusquisque eorum in eà hypothesi esset indistinctus in se in plures tales, qualis ipse esset; tamen non careret consortio aliorum in eadem specie Deitatis, seu atomà, seu subalternà cum ipso conuenientium. Quemadmodum defacto vnusquisque hominum vnus est vnitate transcendentali; secus vnitate solitudinis: quia vnusquisque est indistinctus in se in plures tales, qualis est ipse; non verò est expertus consortio aliorum in eadem specie humanitatis cum ipso conuenientium. Vnde patet, si fiat sermo de Deo nostro vero tanquam de vnico ente singulari, certissimum esse, atque euidētissimum, esse illum vnum Deum vnitate transcendentali: quia planè constat, illum ipsum plures non esse: tantumque verti in quæstionem posse, an sit ille quoque vnus, siue vnicus Deus vnitate solitudinis, expertus videlicet consortio alterius, aut aliorum Deorum. Quemadmodum certissimum, atque euidētissimum est, hunc Mundum singularem vnum esse vnitate transcendentali; tantumque verti in quæstionem potest, an etiam sit vnicus, ita, vt non sint alter, aut alij Mundi existentes simul cum ipso. Porro querere, singulariter de nostro singulari Deo an sit vnus vnitate solitudinis, atque adeò vnicus, siue solus in specie Deitatis; & querere quasi vniuersè verum in specie Deitatis sint plures Dij, vel vnus tantum, in idem omnino reo dicit, vt ex se patet.

QVÆSTIO II.

Vnum Deum sit vnus, siue vnicus.

20 **N**ecessarius est ex historijs Idolatrarum error, qui plures Deos sibi finxerunt, ac venerati sunt. Contra quos suscipi scripserunt Iustin. in *Paraphrasi ad Græcos*, Clemens Alex. orat. exhort. ad *Gentes*; Tertullian. in *Apologet.* aduersus *Geat.* Athanas. orat. contra *Idola*; Athenagor. *Atheniens.* in legat. pro *Christian.* tom. 9. *Bibliot. Patrum*, *Tatiaa.* *Alyrius* orat. contra *Græcos*, *Theodoret.* lib. 1. *hæreticarum fabularum*, & alij. Ceterum, cum plerique saltem eiusmodi Gentilium Idolatrarum alios suorum Deorum ab alijs procreari putarent, veram in illis omnibus diuinitatem in predicato entis à se consistentem, aut illud includentem non agnoscebant. Tamen si spuriam quendam, & abusiua diuinitatem in quadam superioritate, seu dignitate, seu excellentià consistentem illis tribuerent; vt est certum ex historijs de eiusmodi Dijs Gentium tractantibus.

11 Ex hæreticis autem primus, qui posuit duos

Deos, alterum bonum, & alterum malum, fuit Apelles, vt refertur Epiphani. hæresi 44. & August. hæresi 23. à quo Apelliani dicti sunt. Qui quidem Apelles Mundum hunc visibilem à Deo malo factum esse commentus est; ita, vt illius Deus bonus nullam curam gereret. Ceterum, quia dicebat Apelles, Deum malum à Deo bono factum esse; neque duo principia æquè primæ cæterarum rerum ponebat; reuera vnum tantum ponebat ens à se; atque ita Deum vnum, à quo cetera omnia tanquam entia creata suam originem traherent.

Manichæus verò, vt scribit Epiphani. hæresi 66. & Theodoret. lib. 1. hæretic. fabul. cap. vlt. non modò duo Principia, seu duos Deos posuit, alterum bonum, & alterum malum; sed etiam eos ingenitos, siue increatos, coeternosque, & sibi inuicem contrarios esse affirmavit. Et malum quidem Deum tenebratum corporeæ, visibilisque Augustem creaturæ; bonum vero Deum lucis incorporeæ, atque inuisibilis Conditorum appellauit.

Verum enim verò ante Manichæum Cerdon tempore Hygini Papæ testis Epiphani. hæresi 41. Irinæ lib. 1. aduersus hæres. cap. 28. Tertullian. lib. 1. de Præscription. hæret. cap. 51. Euseb. lib. 4. Hist. cap. 10. & ipsum Cerdonem postea sequutus Marcion, vt refertur Epiphani. & Euseb. ibidem, Irinæ cap. 29. & Tertullian. lib. 1. aduersus Marcion. cap. 6. duos etiam Deos adstruxerunt. Alterum ignotum Mundo, quem Patrem dicebant esse Christi, Auctoremque noui Testamenti, & bonum appellabant. Alterum verò factis notum hominibus, quem Iustum, id est vindicem scelerum; aut etiam factum, & crudelium, vt exponit Vaz. 1. p. disp. 17. cap. 1. Auctoremque Testamenti veteris esse dicebant. Itaque in eo Manichæus, vt Cerdon, aut etiam Marcion videtur consensisse, vt ex Auctoribus citatis colligit Vaz. loco citato, quòd duos Deos, alterum bonum, & alterum malum adstruebant. Nisi quod Cerdon, aut etiam Marcion omnium rerum opificium attribuebant Deo malo. Manichæus verò quarundam rerum præ alijs apud ipsum bonarum productionem Deo bono referebat. Porro verò Manichæus consenserunt Priscillianistæ, qui in Hispanià à Prisciliano Abulenti originem traxerunt, vt scribit Leo 1. epist. 91. ad Turibium c. 14. vbi eorum damnat errorem. Deinde Albigenes noui Manichæi in Gallià tempore Innoc. 3. vt Auctor est Antonin. 3. p. Hist. tit. 19. c. 1.

Præterea Trinitatæ, sumptà occasione ex mysterio Trinitatis, dixerunt tres Personas esse tres Deos. Fuit autem hic error Peratarum apud Theodoret. lib. 1. hæret. fabul. cap. 18. Tribuiturque etiam Ioanni Philopono, vt refert Nizephon lib. 18. cap. 48. Et Abbati Ioachim, qui videtur docuisse, tres Personas esse tres essentias; Deumque esse vnum dumtaxat per collectionem, sicut dicitur esse vna Ecclesia, prout colligitur ex cap. *Firmiter* de Summ. Trinit. & fide Cathol. quod est Concilij generalis Lateranensis sub Innocentio 3. Tribuit etiam Bernardus Luxemburgensis errorem istum Raymundo Lullo. Sed hanc tanquam calumniam rejicit Vaz. 1. p. q. 1. art. 3. Denique eundem errorem amplexati sunt multi ex nouioribus hæreticis, vt Valentinus Gentilis Iacobus Schekius Lutheri discipulus, Philippus Melancthon. Imo Lutherus ipse, Caluinusque, & Beza, vt videre est apud Bellarm. lib. 1. de Christo cap. 2. Petau. tom. 1. de Theolog. Dogmat. lib. 3. & Recupis. lib. 5. de Deo q. 3.

Pro.